

să gătească) 2/68 cf. 5/68. [D e r i v a t e : gutfiri f. gătire; gutfit, -ă adj. gătit; gutuván m. (ironic) = unul care așteaptă totul de-a-gata. Gutuvanuli, ca vrin uaspits (aștepți de-a-gata ca un mosafir) 294; gutuvátšëa f. = bucătăreasă, ALR. 2687]. — Din bg. *gotvja, gotovan*.

Gutfiri f. }
Gutfit, -ă adj. } v. *gutfes*.

Guti-cu-apu N. loc. (Barovița).

Gutšulés vb. IV. (refl.). Mă tă-
valesc în apă. Com. Gh. T.

Gutuván m. }
Gutuvátšëa f. } v. *gutfes*.

Gu-u! interj.

Gúvã f. (Numai în Huma).
Gaură. *Vut-au și vrinã guvã di lup* (a fost și o gaură de lup) 22/69. N. loc. în Huma: *Guva-zorilor-di-Briaznic, Guva-zorilor-di-priropa-l-Coșa, Guva-zorilor-di-Vil'oari*. — Din alb. *guvë*, (arom. *guvã*).

Guvidárniceã f. v. *guvidinã*.

Guvidinã f. Carne de bou. Com. G. D. [D e r i v a t : guvidárniceã f. = nume de localitate în Cupa. Com. N. P.]. — Din bg. *govedina, govedarnik*.

Guzov-roși adv. Roș ca tran-
dafirul. Com. T. P. Cf. bg. *guzen* « roș de rușine, rușinos ».

Dž

Džăbădán a. v. *džămădan*.

Džadëjã (pl. *džadëj*) f. Uliță,
șosea. — Din tc. *gade*, (arom. *gadee*).

Džálnuiés vb. IV. Bocesc.

Džam a. Geam, sticlă. — Din tc. *gam*, (arom. *game*).

Džămădán a. Un fel de haină tur-
cească, cu mânecile atârdate, ce se poartă peste fermenea. [Și: (Liumnița), džămăndán, džumăndán, džăbădán a.]. — Din tc. *gamandan*, (arom. *gămădane*).

Džămăndán a. v. *džămădan*.

Džămbuș (pl. - *bușur*) a. Chef.
petrecere. *Si facă džămbuș* 22/78. [Și: džămbúș a. 7/58. džumbúș a. | D e r i v a t : džămbușlija adj. = căruia îi plac petrecerile, de petrecere. Com. G. D.]. — Din tc. *gumbuș*, (arom. *gumbușe*).

Džămbușlija adj. v. *džămbuș*.

Džămiiã f. Geamie, moschee.
— Din tc. *gami*, arom. *gămie*.

Džănăbét adj. Geanabet, om
rău, păcătos. [Și: džănăbét adj.]. — Din tc. *genubet*.

Džănăm interj. Dragă. Cf. I/
XIV, 3/12. — Din tc. *ganym* « ini-
mioara mea ».

Džandár m. Jandarm. — Din tc. *gandar* (fr.).

Džandžin pr. (Țárnareca). Ni-
menea, niciunul. — Din tc. *gan-
žin*.

Džangalqts m. pl. Tot felul de
instrumente. Com. G. D.

Džăngăr a. Sunetul clopoțelului.
*Au, au pri cupatș džăngăr, măn-
găr pri pimint.* (= portsil' cu jiru)
*63. [D e r i v a t e : džăngărăș m.-
clopoțel 1/75. *Dq-ň džăngărășu*

(dă-mi clopoțelul) 2/75; **džängärés** vb. IV. = sun din clopoțel]. — Din bg. *ğangarec*.

Džängäráš m. }
Džängärés vb. IV. } v. *džängär*.

Džáni N. de bou care se naște în ziua de marți. Com. I. L. cf. luntșe, martină, tină, mer-tși, petsi, dumi.

Džășnés vb. IV. Tresar, mă speriu, *džășni...* *căzù ăn căzănu cu veardză* (tresări, căzu în cazan) 11/41. [Derivat: **džășnit**, -ă adj. = zăpăcit, într'o parte, scrintit, țicnit, nebun (după bg. ășnat). *Ăi džășnit* 281]. — Din bg. *ğasvam*.

Džășnit, -ă adj. v. *džășnes*.

Džáp a. v. *džep*.

Džävăjér a. Giuvaier. [Și: (Țárnareca), **dživăír** a.]. — Din tc. *ğevahir*, (arom. *ğuvaericò*).

Džep a. Buzunar. *Ăl scultă džepu* (are buzunarul plin). 276. cf. 693, 40/40. [Și: (Liumnița) **džáp** a. 13/77]. — Din tc. *ğep*, (arom. *ğepe*).

Džépeă f. Pițigoiu, ALR. 6180. Pitulice. Com. H. C.

Dževáp a. Răspuns. *Cum s-la daų dževapu* (cum să răspund), 2/1. [Și: **džuváp**, **džuáp** a. *Si dom džuap* 16/39, **džuiáp** a. 9/73]. — Din tc. *ğevab*, (arom. *ğuape*).

Džjambúș a. v. *džămbuș*.

Džidă f. Săgeată. [Derivat: **džideă** f.]. — Din mbg. *ğit*, *ğitka*.

Džideă f. v. *džidă*.

Džilát m. (Țárnareca). Călău, gealat. Com. V. J. — Din tc. *ğellad*, (arom. *ğilat*).

Džinăhét adj. v. *džanabet*.

Džindém a. Iad. *Vini din džin-dem un uom* (veni din iad un om) 8/35, cf. 6/35, 8/44. — Din bg. *ğendem* (tc. *ğehennem*).

Džingă f. tinichea. *Sodur di ğingă* (vase de tinichea), ALR. 4120. Cf. *sodur*. — Din bg. *čingo*.

²**Džingă** f. Smalț pe cratițe. *Mi-sur di ğingă, di tsară*. ALR. 3967.

Džingärmínsehi f. plur. Ornamente la îmbrăcăminte, prin ext. orice îmbrăcăminte cu ornamente. *Ăn džingärmínschi mintea nu stă* 282.

Džirít (pl. -ur) a. săgeată. ALR. 1418. — Din tc. *ğirid*.

Dživăír a. v. *džävăier*.

Džizvéjü f. (Țárnareca). Vas de preparat cafea. — Din tc. *ğezve*.

Džóni m. v. *Ğhijorghi*.

Džóteă f. Pasăre de mărimea vrabiei, cu penele de culoare cenușie, *džotă-divă* trăește departe de sate în munți. Com. H. I.

Džuáp a. v. *dževap*.

Džúeu m. (In graiul secret) po-reclă pentru oamenii păcătoși, răi.

Džugástru m. } v. *jugastru*.

Džugrástru m. }

Džuiáp a. v. *dževap*.

Džumăndán a. v. *džămădan*.

Džumbúș a. v. *džămbuș*.

Džumércă (pl. *merchi*) f. Jumere.

Plătsintă cu džumerchi (plăcintă cu jumere), ALR. 4039. — Din bg. *ġimirinka*.

Džumitâte f. v. *ġimitati*.

Džunátie a. *Foamete*. Com. N.T. — [D e r i v a t: din *džun* (pentru adžun), (arom. *ağunatic*).

Džuneápini N. loc. (Oșani).

Džurnés vb. IV. Vărs, asvârl. *Că l'u džurniġ ġħubreğ ân bucă* (și dacă-i vărsai gunoiul...) 8/69. — Din bg. *ğuram* (ğurkam), aor. *ğurnah*.

Džuváp a. v. *dževap*.

H

Hae a. v. ²*ac*.

Hadžilqe a. v. *adžilăchi*

Hăj! interj. Hai. *Hăj, həj, ġhiptu nu scapă di moară* (ai să vii din nou la mine ca să te rogi, cum vine grâul la moară).

Hal a. v. *al*.

Harb a. Orice bucată spartă. — Cf. bg. *hărbel*.

Hăsili Adică? *Hasili, ân lantili sonur, cu cõt si mai ąngroașă bubili, cu cõta din zuuđ ân zuuđ și mai mățcati veits la đom* (adică, în celelalte somnuri, cu cât se în-groașă mai mult viermii de mătase, cu atât) B. 7.

Havà m. Aer, climă. *La sparg havau* B. 3. Cu *havà și fără vlagă* ib. 4, cf. 8. *Bubili... leau havà* (...iau aer) ib. 6. [Și: *avà* f.]. — Din tc. *hava*, (arom. *hăvaje*).

Hazar adv. v. *azor*.

Hej! interj. *E hej, tse daġ, tse leaġ* 194.

Hem conj. v. *em*.

Hér a. v. *ier*.

Hereqn Oricând. *Putem fatsiri hercqn tsearim*. (Putem face oicând vrem) B. 15.

Hesáp a. Socoteală. [D e r i v a t: *hesápés*, vb. IV, socotesc. *Si husăpim*. B. 3. — Din tc. *hesap*, (arem. *esape*.)

Hezà Adesea. *Vem hezà zıġan* (avem adesea pagubă) B. 5. *Hezà dimineatsa*, ib. cf. 7, 8. [Și: *iežà*]. Turcism.

H'járı f. Fiere, venin. *S-ti day di pimint ġiarıa să-ts creapă* (o să te trântesc la pământ ca să-ți crape fierea). Com. G. D. — Din lat. **fēle* (pentru *fēl, fēllis*), (arom. *h'are*).

H'il' m. v. *il'*.

H'il'ă f. v. *il'ă*.

H'ir a. v. *ir*.

Hristò m. Hristos.

Húma N. loc. (Cf. Capidan, *Meglenoromâni*, I, 7, 25).

I

I vb. v. *sam*.

²**I** pron. v. ²*ier*.

³**I!** interj. *I, pusta, ân drům ti flaș să mor* (măi, dar tocmai în drum ți-ai găsit să mori) 2/13. || Imită sunetul produs de nechezatul cailor. *Șu feasi calu «i i i» șu gri* (și necheză calul i i i și grăi).